

TULETÕRJUJA-PÄÄSTJA I, II

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid tuletõrjuja-päästja I ja II kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Õigus- ja Sisekaitse Kutsenõukogu juurde moodustatud päästeteenistuse töörühm koosseisus:

Ain Karafin	Päästeamet
Margus Möldri	Päästeamet
Mairit Kratovitš	Siseministerium
Raoul Raidna	Tallinna Tuletõrje- ja Päästeamet
Margo Tammepõld	Järvamaa Päästeteenistus
Tarmo Marvet	Väike-Maarja Päästekool
Peeter Randoja	Sisekaitseakadeemia Päästekolledž

Ajavahemikus 15.03 – 30.03.2002 a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 22 tuletõrje- ja päästeteenistuste ettevõtete ja koolitajate esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Tuletõrjuja-päästja I ja II kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusele tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskuseõuete võrdleva analüüsiga; Leonardo Da Vinci Project, European Firefighter Vocational Study, Project supported by the Federation of the European Union Fire Officers Association, 1997.

Tuletõrjuja-päästja I ja II kutsekvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Tuletõrjuja-päästja I ja II kutsekvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 21.06.2002.a. Õigus- ja Sisekaitse Kutsenõukogu otsusega nr. 1.

Kutsestandardis sisalduvad kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSEKVALIFIKATSIOONISÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel. Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonide fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonid määratleb kutsenõukogu.

I tase – lihtsate tööülesannete täitmine sarnastes olukordades; põhilised kutsealased oskused ja teadmised on omandatud enamasti läbi koolituse; vajadusel juhendatakse töö käigus; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

II tase – põhiliste tööülesannete täitmine erinevates olukordades; lisaks kutsealastele oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust; töötaja töötab iseseisvalt; vastutab oma tööülesannete täitmise eest.

III tase – keerukate tööülesannete täitmine erinevates ja vahelduvates olukordades; omab kutsealast meisterlikkust; valmisolek kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks või laialdased kutsealased oskused ja teadmised on omandatud läbi koolituse; valmisolek korraldada ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutada selle eest.

IV tase – erinevate, keerukate, analüüsimist ja otsustamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades; laialdased kutsealased teadmised ja oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

V tase – teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste süstematiseerimist, edasiarendamist ja õpetamist eeldavate tööülesannete täitmine muutuvates olukordades, kõrgel tasemel kutse- ja erialased teadmised, oskused, millele lisanduvad kogemused ja vilumused või juhtimisalased teadmised; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlus, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste komplitseeritud töövõtete valdamine. tegevusvaldkonna ulatuses.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub päästeteenistus tuletõrje- ja päästeteenistuste valdkonda, kood 7525.

Ametite Klassifikaatoris² kuulub tuletõrjuja-päästja 5.pearühma “Isiku- ja kaitseteenindajad”, kood 5161.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Tuletõrjuja-päästja I, II
Inglise keeles:	Firefighter I, II
Vene keeles:	Пожарный спасатель I, II
Soome keeles:	Pelastaja I, II

5 KUTSEKIRJELDUS

Tuletõrjuja-päästja tööülesandeks on ilmast ja kellaajast sõltumata tulekustutus- ja päästetööde tegemine: inimeste, vara ja keskkonna päästmine ja/või kaitsmine. Neid tööülesandeid täidab ta maapinnal, kõrgustes, sügavustes, veekogudes jm. Tuletõrjuja-päästja täidab tulekustutus- ja päästemeeskonna vanema korraldusi. Tulekustutus- ja päästetöid tehes kasutab tuletõrjuja-päästja erinevat tulekustutus- ja päästevarustust ning -tehnikat. Tulekustutus- ja päästetööd on keerukad, psüühilist ja füüsilist pingustust nõudvad ning eeldavad organiseeritust ja meeskonnatööd.

Tulekustutus- ja päästetöödel puutub tuletõrjuja-päästja kokku põlemisgaaside, elektri, ohtlike ainete, veega, mis võivad mõjuda tema elule ja/või tervisele.

Komandos hooldab tuletõrjuja-päästja tulekustutus- ja päästevarustust ning tehnikat ja hoiab end heas füüsilises vormis.

Tuletõrjuja- ja päästja osaleb regulaarselt täienduskoolitusel.

Tööks vajalikud isikuomadused on kohusetunne ning pinge- ja stressitaluvus.

Tuletõrjuja-päästja I kvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav keskharidus, kutsestandardile vastav koolitus, B-kategooria juhilubade omamine ning vastamine üldfüüsilise ettevalmistuse ja tervises seisundi nõuetele.

Tuletõrjuja-päästja II kvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav tuletõrjuja-päästja I kvalifikatsioon, kutsestandardile vastav koolitus ja C-kategooria juhilubade omamine ning vastamine üldfüüsilise ettevalmistuse ja tervises seisundi nõuetele.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

6.1.1 Õigusaktid – algtase

6.1.2 Töökeskkonna ohutus

- 1) tervishoid ja tööhügieen
- 2) tuleohutus
- 3) elektriõhutus
- 4) esmaabi andmine
- 5) vormiriietus ja isikukaitsevahendid
- 6) turvasüsteemid
- 7) jäätmekäitlus

6.1.3 Keeleoskus (vt lisa A)

- 1) eesti keel – kesktase
- 2) üks võõrkeel – algtase

6.1.4 Arvuti kasutamine - I nõue puudub; II moodulid AO1 – AO3 (vt lisa B)

6.2 Põhioskused ja -teadmised

6.2.1 Kutsealaga seotud õigusaktid

6.2.2 Päästeala süsteem, struktuur ja töökorraldus

6.2.3 Organisatsioonikäitumine

6.2.4 Psühholoogia – I nõue puudub; II algtase

6.2.5 Suhtlemine ja kutseetika – I, II algtase

6.2.6 Üldkehaline ettevalmistus – I nõue puudub; II kesktase

- 1) üldfüüsiline treening
- 2) sporditervishoid

6.2.7 Tulekustutus- ja päästetöödel kasutatavad töövahendid ja varustus nende ohutu kasutamine ja kasutusjärgne hooldamine – I kesktase; II kõrgtase (vt lisa C)

6.2.8 Tulekustutustööd – I algtase; II kesktase

- 1) tulekahju alused
- 2) tuletõrjesisivarustus
- 3) suitsusukeldumine
- 4) tulekahjude eritüübid ja nende iseärasused
- 5) tegutsemine erinevates olukordades
- 6) tööhutus tulekustutustöödel

6.2.9 Päästetööd – I algtase; II kesktase

- 1) õnnetuste eritüübid ja nende iseärasused
- 2) tegutsemine erinevates olukordades
- 3) tööhutus päästetöödel

6.2.10 Häirekorraldus

- 1) side- ja infotehnoloogiavahendid
- 2) häirekeskuse töökorraldus

6.2.11 Erakorraline meditsiin – I algtase; II kesktase

- 1) inimese anatoomia ja füsioloogia
- 2) inimese patoanatoomia ja -füsioloogia
- 3) eluohtlikud seisundid – traumad ja erakorralised haigestumised
- 4) olukorra hindamine sündmuskohal
- 5) kannatanu üldseisundi hindamine
- 6) esmaabi
- 7) kannatanu transport

- 8) tööohutus
- 6.2.12 Tuleohutusjärelvalve – I nõue puudub; II algtase
- 6.2.13 Tulekustutus- ja päästetööde juhtimine – I nõue puudub; II algtase
- 6.2.14 Autojuhtimisoskus - I B-kategooria, II C-kategooria

6.3 Isikuomadused ja võimed

- 1) kohanemisvõime
- 2) pinge-ja stressitaluvus
- 3) koostöövõime
- 4) usaldatavus
- 5) kohusetunne
- 6) otsustusvõime
- 7) füüsiline võimekus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleshaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaae – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaae – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

KUTSEALAL KASUTATAVAD TÖÖVAHENDID JA VARUSTUS

- 1) tuletõrjuja-päästja kaitseriietus
- 2) käsitöövahendid
- 3) tuletõrjevoolikud
- 4) tuletõrjearmatuur
- 5) joatorud
- 6) tuletõrjeredelid
- 7) nõõrid
- 8) autotehnika
- 9) pumbad
- 10) vahtkustutusseadmed
- 11) sisepõlemismootoriga töövahendid
- 12) elektrilised töövahendid
- 13) hüdraulilised töövahendid
- 14) pneumaatilised töövahendid
- 15) hingamisaparaadid
- 16) kompressormasinad
- 17) esmaabivahendid
- 18) keemiasukeldumisvarustus ja –vahendid
- 19) pinnapäästevarustus ja –vahendid